

Даніэль Клугер: Пакуль нас цікавіць герой, які думае, дэтэктыў будзе існаваць

— **Дэтэктыў даўно выйшаў за межы жанру і ўвабраў у сябе рысы іншых жанраў літаратуры. Якая мадыфікацыя дэтэктыву Вас найбольш прыцягвае?**

— Я люблю тое, што называецца “класічным дэтэктывам”: калі разгадка стаецца вынікам інтэлектуальнай дзейнасці галоўнага героя (усё адно, прафесійнага дэтэктыва або выпадковага). Пры гэтым “абгортка”, вонкавыя прыкметы могуць быць якімі заўгодна: фантастычнымі, гістарычнымі, постмадэрнісцкім і гэтак далей.

— **Якія перспектывы развіцця дэтэктыву?**

— Думаю, як і любога жанру, які апелюе да інтэлекту: пакуль нас цікавіць герой, які думае, і “тэмпература” грамадства, будзе існаваць і дэтэктыў. А якім ён будзе, цяпер меркаваць цяжка. Не ўпэўнены, што ўсеагульнае захапленне “рэтра” працягнецца бясконца.

— **Якія творы, што зрабіліся асноватворнымі для развіцця жанру, Вашыя любімыя?**

— “Мадэмуазэль Скюдэры” Гофмана, “Забойствы на вуліцы Морг” По, “Месяцовы камень” Колінза, “Сабака Баскервіляў” Дойла, апавяданні пра айца Браўна Чэстэртана.

— **Які з усіх дэтэктываў, Вамі прачытаных, зрабіў на Вас найбольшае ўражанне?**

— Адзін назваць цяжка. У розны час розныя кнігі. Напрыклад, калісьці мяне вельмі ўразіла “Дзікае паляванне караля Стаха” Караткевіча, але я вельмі даўно яго не перачытваў, таму не ведаю, спадабаецца мне цяпер ці не. Так што вось такі невялікі спіс: “Чыста ангельскае забойства” Сірыла Хэйра, “Смерць — самотная рэч” Рэя Брэдберы, “Імя ружы” Умбэрта Эка, “Працэс Элізабэт Кры” Пітэра Акрайда, “Зашмат чараўнікоў” Рэндала Гарэта, “Дзесяць негрыцянят” Агаты Крысці.

— **У сваім даследаванні класічнага дэтэктыву “Баскервільская містэрыя” Вы пішаце, што дэтэктыў — жанр, найбольш блізкі да паэзіі. У Вас ніколі не ўзнікала жадання адкінуць яго “маскіроўку пад прозу” і напісаць дэтэктыў у вершах, паэму, напрыклад?**

— Не толькі жаданне. Я гэта спрабаваў рабіць некалькі разоў — напрыклад, дэтэктыўнымі па сутнасці ёсць некалькі маіх баладаў: “Помста Прыўкраснай

панні”, “Шахматная балада”, “Гулец”. І я збіраюся гэта працягваць.

— **Вы таксама пісалі, што разам з неабходнай для дэтэктыўнага сюжэту загадкай у дэтэктыве абавязкова прысутнічае містычная Таямніца, якая, у адрозненне ад загадкі, ніколі не раскрываецца. Вашыя габрэйскія балады таксама прасякнутыя таямніцай. Ці даводзілася Вам сустракацца з містыкай у жыцці? Калі так, ці была яна неяк звязаная з Вашымі творамі?**

— Здаралася. І звязана гэта было заўсёды з творамі. У асноўным з баладамі. Напрыклад, я прыдумляў персанажу імя — а потым выяўлялася, што рэальнага прататыпа гэтага героя менавіта так і звалі. Было яшчэ некалькі вельмі дзіўных (можна сказаць, містычных) супадзенняў што да сувязі твораў і рэальнасці.

— **У Вашым рамане “Апошні выхад Шэйлака” ўсе дзейныя асобы, у тым ліку сам дэтэктыў, — вязні габрэйскага гета. Пра матыў забойства не здагадаецца той, хто не “ўключаны” ў гэтую рэальнасць, правілы якой робяцца “законамі жанру”. Раскажыце, калі ласка, пра задуму рамана і, можа быць, пра яго літаратурныя вытокі.**

— Як ні дзіўна, задуму нарадзіла праца над кнігай пра дэтэктывы “Баскервільская містэрыя”. Там я разважаў пра тое, што дэтэктыў звычайна адбываецца дзесьці на парозе пекла. А потым задумаўся: а што ў рэальным жыцці бліжэйшае за ўсё да такога вызначэння? Вось і атрымалася гэта як месца дзеяння дэтэктыўнай гісторыі. Ну, і ў дадатак, я ў свой час напісаў вельмі шмат артыкулаў (а матэрыялу сабраў яшчэ больш) пра Халакост. Усё гэта мусіла ўвасобіцца ў мастацкую форму, рана ці позна. Вось тут супала.

— **Вы перакладалі балады Франсуа Віёна, напісаныя на жаргоне какіяраў. Што прывабіла Вас у іх як перакладчыка?**

— Гэта адбылося таму, што мне не спадабаліся тыя пераклады гэтых баладаў, якія ўжо існавалі. Я вырашыў прапанаваць свае варыянты, імкнучыся пазбегнуць архаікі і мярцвянасці, характэрных для многіх перакладаў старой паэзіі.